

Atrium

Magazín pre
kultúru bývania,
dizajn a architektúru

atriummagazin.sk, cena 5 €, 190 Kč

SARDÍNIA
Čas plný pôžitkov

ŠVAJČIARSKO
Čas umierania

PORTUGALSKO
Čas na prestávku

NEMECKO
Čas osvetenia

EXTRA
Osnovy snov
Čalúnený nábytok
a bytové
tkaniny

MOC VNÚTRA

JOHANNESBURG: PRIVEĽA INTERIÉRU MÔŽE PREPÓLOVAŤ ARCHITEKTÚRU
NARUBY. ZA OSIRENÝMI MŮRMI NAPLNO PLYNIE VNÚTORNÝ ŽIVOT

Víkendová variabilita: statný jedálenský stôl z borovicového dreva je odložený pri postrannej stene. V prípade použitia sa odsunie a odhalí lavicu na sedenie.

*Z dovozu: prefabrikovaný dom môže byť dovezený a pomocou
žeriavu umiestnený kdekoľvek vo voľnej krajine.
Vyniká jednoduchosťou výrazu
a prírodnými materiálmi.*

Kríž nad krajinou

Obrazy idylickej krajinky nakúkajú do tejto nevelkej chaty zo všetkých štyroch svetových strán – zarámované výsekmi veľkoformátových fasádnych skiel.

Text: Michal Lalinský; Foto: Evelyn Müller/photoforpress.com

Poschodová vyhládka: dvom deťom majiteľov sú určené skromné priečne postelí na jednom zo štyroch koncov krížovej chatky.

Správna orientácia: architekti premysleli umiestnenie chaty s krížovým pôdorysom tak, aby štyrmi vektormi veľkoformátových okien zachytila tie najkrajšie výhľady do okolia.

«Základom chaty ‹Minimod› je čo najužší vzťah medzi vnútorným priestorom a krajinou. Preto sa nosným interiérovým prvkom stali veľkoplošné zarámované výhľady.»

Zadanie prefabrikovaných domov je pre architektov pomerne lákavou výzvou. Vzhľadom na neadresnosť ich architektonického programu nemusia komplikovane vymýšľať riešenia šité na telo konkrétnemu používateľovi. Namiesto toho jednoducho rozvinú praxou overené dispozičné či priestorové ideály. Naopak, to, čo v prípade prefabrikátov býva skutočne vzrušujúcou tvoriou výzvou, je ich stavebno-technická prepracovanosť. Architekt v tomto prípade musí uvažovať podobne ako dizajnér: výsledkom jeho snaženia má byť hotový, uzavretý, definitívny produkt,

ktorý jeho majiteľ «rozbalí» a bez ďalších odkladov použije.

Útočisko na kávovej plantáži

Architektonická kancelária Mapa, ktorá vo svojej návrhárskej praxi operuje hneď v dvoch štátoch Južnej Ameriky – Uruguaji a Brazílii, rozbehla vedľajší podnikateľský zámer práve na téme prefabrikovaného bývania. Pod veľavravnou značkou Minimod navrhuje a vo svojej továrni produkuje hotové modulárne domy. Hlavnými znakmi jej produkcie sú triezve a nevelké architektonické štruktúry zostavené s utilitárnym, takmer «kempingovým» zjed-

nodušením len z toho najnevyhnutnejšieho. V architektonickom výraze však súčasne nezavrhuje odvahu vízií ani nápaditosť. Od roku 2009, keď firma Minimod rozpracovala prvé vízie prefabrikovaných obydľí, expandovala do viacerých krajín (popri Brazílii a Uruguaji aj na Nový Zéland či do Austrálie), kde vztýčila niekoľko úspešných prototypov. K jej posledným realizáciám patrí «chatka» krížového pôdorysu, ktorá sa nachádza na súkromnej usadlosti Fazenda Catuçaba na polceste medzi Sao Paulom a Riom de Janeiro. Chatka je jeden z dvoch kontajnerových prefabrikátov postavených na pozemku historickej kávovej plantáže ako ubytovanie pre hostí. Vyrobili ju v továrni vzdialenej 150 kilo-

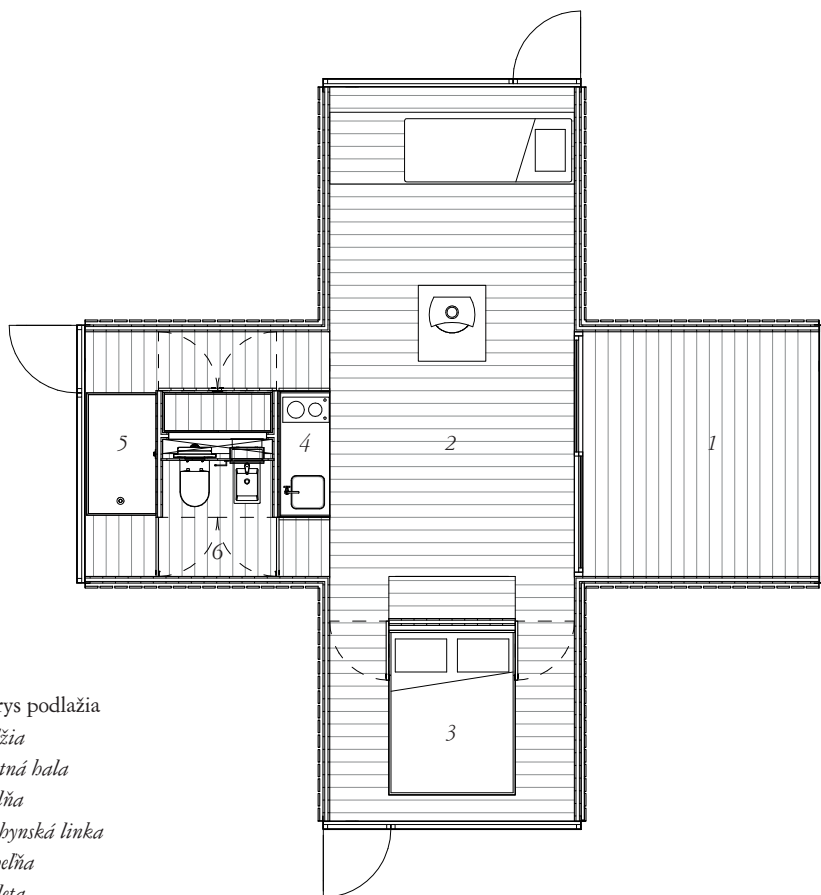
Borovicová dreň: všetky viditeľné plochy v interiéri, teda dlážka, steny, stropy, dvere i nábytok boli vyrobené z rovnakého materiálu – masívneho borovicového dreva.

Vlhký kútik: miniatúrna kuchynská linka je umiestnená uprostred dispozície. Za ňou po oboch stranách je ukrytá buď toaleta s umývadlom, alebo sprcha.

Na prázdniny: súčasťou architektonickej réžie chaty je aj malé mólo s bojdackou umiestnené obďaleč pri tóni potoka, ktorý preteká kávovou plantážou Fazenda Catuçaba.

Pôdorys podlažia

- 1 Lodžia
- 2 Obytná hala
- 3 Spálňa
- 4 Kuchynská linka
- 5 Kúpeľňa
- 6 Toaleta

Víkendová chata «Minimod»

Fazenda Catuçaba, São Luis do Paraitinga, São Paulo, Brazília

minimod.com.br

Architektúra: Luciano Andrades, Matías Carballal, Rochelle Castro, Andrés Gobba, Mauricio

López, Silvio Machado – architektonický ateliér Mapa. mapaarqu.com

Dodávateľ konštrukcie CLT: Crosslam, crosslam.com.br

Hliníkové okná: Donosti Esquadrias

Solárne panely: Windeo, windeo.com.br

metrov, dopravili a osadili na vopred určené miesto pomocou žeriavu. «Celá operácia trvala jeden deň,» vysvetľujú architekti chatky Minimod. «Najväčšou výzvou bola preprava. Vzhľadom na odľahlé miesto staveniska sme museli veľmi podrobne rozplánovať, aká trasa z fabriky na plantáž sa môže využiť a ako dostať na lúku rameno žeriava.»

Na štyri svetové strany

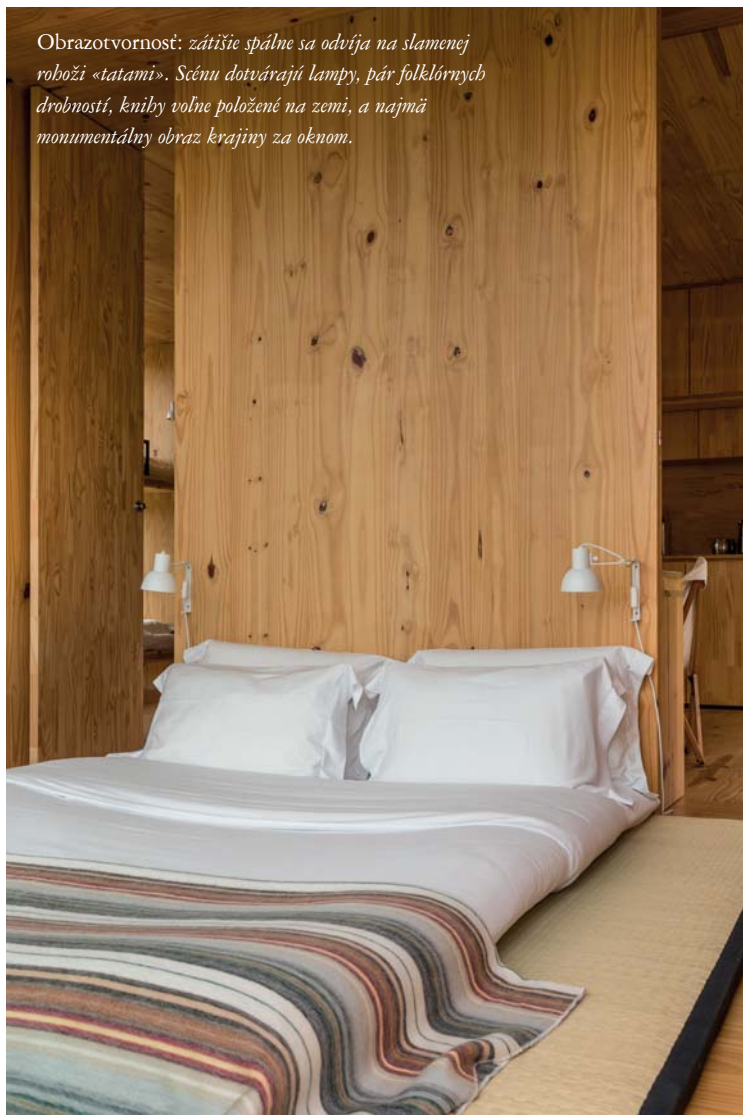
Jednou z hlavných predností «produktu» Minimod je, že majiteľom umožňuje realizáciu dostupného bývania aj v odľahlých vidieckych končinách pri súčasnom zachovaní nízkeho rozpočtu a minimálneho vplyvu na okolie. «Vyvinuli sme alternatívu k tradičným stavebným postupom,» hovorí tím architektov. «Náš prefabrikovaný dom je založený na logike «plug and play». Zahŕňa všetky technologické výdobytky, ktoré súčasný priemysel umožňuje.» Preto chatka nie je žiadnou primitívnou útulňou. Jej dispozičná náplň je síce prostá, no vo forme nevšedného krížového pôdorysu zostaveného z piatich identických kubických modulov inscenuje «architektúru s pridanou hodnotou». Stavba je vlastne obytný jednopriestor s centrálne umiestnenou pieckou. Na dvoch koncoch krížujúcich sa osí sú umiestnené lôžka tak, aby cez veľké štvorcové okná ponúkli ničím nerušené výhľady do ďalekej krajiny. Ďalšie krídlo, ktoré dotvára štvoramenný pôdorys, obsadila nutná prevádzková technológia – sprcha, toaleta, umývadlo, šatník a čajová kuchynka sú čo najúspornejšie upratané tak, aby nezaberali veľa miesta. Štvrté krídlo ostalo prázdne, otvorené exteriéru ako priestranná lodžia. Tu sa nachádza krytá terasa určená na stolovanie. Radenie «izieb» v celkovej výmere 45 m² je prehľadné a nadovšetko účelné. Architekti zdôrazňujú efektivitu: «Náš koncept je postavený na industrializácii obytných modulov a ich rozmiestnení tak, aby v čo najväčšej miere splynuli s okolím.»

Krížové laminovanie

Kontajnerová chata využíva najnovšie stavebno-technologické postupy. Nosná konštrukcia je zhotovená z tzv. CLT, teda krížom laminovaných drevených dielcov. Tento typ inžiniersky spracovaného dreva má niekoľko výhod: v pevnosti dokáže smelo konkurovať oceli alebo betónu, a zároveň zachováva udržateľnosť zdroja či nízku (dokonca negatívnu) uhlíkovú profiláciu. Nečudo, že po stavebnom materiáli CLT siahajú čoraz viac architektov. Mimoriadne pevná drevená konštrukcia prefabrikátu «Minimod» je následne zabalená do vonkajšej fasády. Klienti majú na výber rôzne druhy plechov, cementové dosky alebo drevo. Posledné spomenuté si zvolili aj majitelia chaty vo Fazenda Catuçaba. Zvislé fošne s viditeľnou kresbou dreva boli upravené tradič-

Obrazotvornosť: zátiešie spálne sa odvíja na slamenej rohoži «tatami». Scénu dotvárajú lampy, pár folklórnych drobností, knihy voľne položené na zemi, a najmä monumentálny obraz krajiny za oknom.

«Mali sme šťastie na klienta, ktorý chápal výhody prefabrikovaných modulov «Minimod» a umožnil nám pohrať sa s výslednou «krížovou» kombináciou.»

nou japonskou technológiou «shou sugi ban». Táto konzervačná povrchová úprava využíva vypalovanie dreva a následné fixovanie zuhoľnatených častí, počas ktorého materiál získa poveternostnú odolnosť aj charakteristické čierne sfarbenie.

Všestranná borovica

Drevený exteriér má svoj náprotivok v interiéri. Na rozdiel od uhľovočiernej farby fasády vnútrajšok žiari hrejivým odtieňom svetlého okra. Steny, dlážka aj strop sú obložené borovicovými doskami v prírodnej povrchovej úprave. Ich textúra je prirodzene «okorenená» nepravidelnými drevenými uzlami, čo dáva vnútrajšku ten správny «chatársky šmrnc». Z rovnakého dreva je vyrobený skromný nábytok – pár priční na spanie, malá kuchynská linka, lavica s jedálenským stolom a skriňa. Zjednotenie mate-

riálového výrazu v interiéri podporuje kompaktnosť i programovú triednosť obydli. Ešte aj použitý nábytok je ukážkovým príkladom skromnosti: posteľ v spálni tvorí prostý matrac japonského typu («futon»), voľne uložený na slamných rohožiach «tatami»; sedenie zabezpečujú klasické poľné kreslá «Tripolina», malé okrúhle taburety z textilu alebo drobné drôtené stolčeky, ktoré majitelia objednali v newyorskom zálesáckom e-shope Best Made Company. «Najviac sa nám však páčia prosté štvornohy na terase, ktoré vyrobil z borovicového dreva Luis Pedro – najstarší obyvateľ farmy Catuçaba,» hovoria architekti zo štúdia Mapa.

Svetobežnícka neutralita

Pre chatu starostlivo vybrali vyhovujúce miesto na malom návrší s výhľadmi v plnom 360-stup-

ňovom uhle panorámy. «Naším úsilím bolo, aby nadobudla tesný vzťah s okolitou prírodou,» vysvetľujú autori. Preto sa snažili usporiadať jej profil tak, aby do interiéru preniklo čo najviac prírodných krás zo 450-hektárového pozemku (pri súčasnom zachovaní potrebného súkromia).

Spomínaná neadresnosť ich prefabrikátu sa odrazila v jasnej jednoduchosti formy. Napriek tomu, že ide o pravouhlý kontajner, splyva s krajinou v prirodzenom súzvuku. A keďže naozaj ide o stavbu, ktorá v jednoduchosti rezignovala na identitu reprezentácie (teda je regionálne «indiferentná»), ľahko vynikne na zvláštnom návrší kávovej plantáže niekde v Južnej Amerike, rovnako ako na skalách novozélandských hôr, austrálskych pasienkoch či trebárs v zabudnutých končinách kysuckých lazov.